SJORS

BEHOORT BIJ PANORAMA 4 MEI 1939

ALS JANTJE MAG GAAN SPELEN

1350

Machteld en Jolanda

GA mee," zei Machteld, „het regent niet meer en de lucht wordt hier en daar al blauw. We gaan 'n wandeling maken, Jolanda."

„Ik zou 't graag willen, Machteld," antwoordde het zusje, „maar ik ben bang, dat moeder het niet goed zal vinden, als zij het hoort. Wij hebben het haar niet gevraagd."

Het oudste meisje trok even een lipje, maar glimlachte toen medelijdend. „O, Jolanda, wat ben je toch nog klein en dom! Moet ik je nu wéér alles uitleggen? Vader en moeder zijn vanmorgen heel vroeg naar de bruiloft van oom Floris gereden, en omdat jij nog te klein bent, om mee te gaan, ben ik thuis gebleven, om je gezelschap te houden en op je te passen. Vóór moeder vanmorgen wegreed, heeft zij gezegd, dat ik vandaag de slotvrouw ben. Ik ben al dertien jaar, en jij nog maar zeven. Je moet dus doen, wat ik zeg! Kom, geef mij een hand, dan gaan we. De zon schijnt, en het begint al warm te worden."

Het was in de middeleeuwen en Machteld en Jolanda woonden met hun ouders in een groot en sterk kasteel. Het werd door een zware muur beschermd en had hoge, brede torens, terwijl rond het slot een diepe gracht gegraven was. Vóór de grote poort, die zich tussen twee torens bevond, lag een zware, met ijzer beslagen brug over de gracht. Des nachts, en als de bewoners van het kasteel afwezig waren, werd die brug met behulp van zware, dikke kettingen omhoog getrokken.

De twee zusjes liepen het slotplein over, en naar de poort, waar twee dienaren de wacht hielden.

„Ik ga wandelen," zei Machteld fier. „Open de poort, Geert."

De man durfde natuurlijk niet weigeren. Hij schoof de zware grendels terug; nam een grote sleutel, die aan een haak hing, stak de sleutel in het slot en de brede deuren begonnen langzaam open te draaien.

„Nu de brug!" beval zij. „Help óók, Otto!"

Al spoedig deed een luid geknars zich horen; de kettingen rammelden en de valbrug daalde neer.

„Moeten wij u niet vergezellen, jonkvrouw?" vroeg Otto beleefd. „Ik weet, dat uw heer vader...."

„Neen!" zei Machteld gebiedend. Zij glimlachte smalend en richtte zich fier en trots op. Zij was immers een jonkvrouw en al dertien jaar..... zij kon dus wel alleen uit wandelen gaan! Zij greep Jolanda bij de hand, en zo schreden de twee meisjes de brug over en de weg op, die naar de aarden heerbaan voerde.

Het had die morgen veel geregend, en de weg was modderig en vol plassen. Een bestrating, zelfs van grove en ruwe keien, kende men in die tijd nog niet. De zusjes gingen dus maar langzaam voort en tilden met beide handjes voorzichtig hun kleedjes op, want hun rokjes, die tot op

De zusjes gingen dus maar langzaam voort....

136

de voeten reikten, mochten natuurlijk niet vuil worden.

De mensen, die ze ontmoetten, groetten heel beleefd en onderdanig. De kleine Jolanda knikte vriendelijk terug, maar Machteld beantwoordde geen enkele groet. Stug en trots, met hoog opgericht hoofdje, schreed zij voort — zij, de jonkvrouw, wier vader een rijk en machtig ridder was! De mannen en vrouwen, die haar zo eerbiedig groetten, waren immers maar arme, geringe lieden, die een jonkvrouw trots en zwijgend voorbij ging. Dat hoorde zo, dacht het trotse meisje.

„Kijk eens, Machteld," begon Jolanda, toen zij bij de heerbaan kwamen, „daar staat het huisje van Klaas, den herder, en Grietje komt net naar buiten. Zij heeft iets in haar handjes. Willen we eens kijken, wat het is?"

„Ik denk er niet aan!" antwoordde Machteld stug. „Zo'n arm kind!" Maar het dochtertje van den schaapherder liep zo snel zij kon op haar blote voetjes door de plassen op de beide meisjes toe, en bij hen gekomen, bleef zij verlegen staan. Heel even lachte zij tegen Jolanda, maar dan sloeg zij beschaamd en verlegen de oogjes neer.

„Wat een lief duifje heb je daar!" zei Jolanda vriendelijk. „Is het van jou, Grietje?"

Het was, of de lieve woorden van de kleine jonkvrouw de verlegenheid van het arme kind eensklaps hadden doen verdwijnen. Zij lichtte de ruw getimmerde houten kooi, die zij in haar handjes hield, zo hoog mogelijk op, en zei:

„Ja, dat duifje is van mij. Ik wou het juist naar het kasteel brengen, om het aan u te geven. Gisteren hoorde ik, dat uw duifje een paar dagen geleden gestorven is. U mag de kooi ook hebben, hoor!"

„Dat is aardig van je, Grietje!" zei Jolanda blij. „Mijn lief Witje is dood, en ik wil heel graag een ander duifje hebben. Kom vanmiddag maar naar het kasteel, dan krijg je wat moois van mij, hoor! Mag ik die kooi nu heus meenemen?"

Het arme kind lachte vriendelijk, en Jolanda stak haar handjes al uit, om de kooi in ontvangst te nemen.

Maar haar zusje, dat met een heel trots en boos gezichtje had staan luisteren, vond, dat het nú tijd was, om te tonen, dat zij wist, hoe een voorname jonkvrouw zich gedragen moest.

„Je neemt die lelijke kooi niet mee, Jolanda!" sprak zij bars.

Het meisje gaf geen antwoord op de vraag van haar moeder....

„Het past een jonkvrouw niet, zo'n ding te dragen. Als Grietje je iets geven wil, behoort zij het zelf naar het kasteel te brengen. Kom, Jolanda.... wij gaan verder!"

En zonder ook nog maar even naar het lieve meisje te kijken, vatte zij haar zusje stevig bij de hand en dwong haar, mee te gaan.

Op dezelfde avond zat de kasteelvrouwe, die terug was van het feest, bij het bedje van haar oudste dochtertje.

„Vindt mijn dochtertje nu werkelijk, dat zij zich vanmorgen gedragen heeft, zoals het een slotvrouw betaamt?" vroeg zij ernstig.

Het meisje gaf geen antwoord op de vraag van haar moeder; zij verborg haar gezichtje in haar kussen, maar bij het licht van de kaars, die bij het bedje stond, kon de edelvrouw duidelijk zien, dat de wangen van haar dochtertje warm en rood waren en vochtig van tranen.

Heel zachtjes vatte zij nu Machteld's hand.

„Grietje is zo arm, zo héél, héél arm...." begon zij ernstig. „Zij woont in een kleine, bouwvallige hut, met een dak van stro. Kousjes of schoentjes heeft zij niet; op haar blote voetjes moet zij door modder en plassen lopen, en als ik haar niet nu en dan oude kleertjes van je zusje gaf, zou zij misschien niets hebben om aan te trekken. Zij heeft ook geen poppen, of ander speelgoed. Maar wél bezat zij een duifje, waar zij héél, héél veel van hield, en dat duifje, haar enig bezit, heeft zij aan Jolanda gegeven! Wat moet dat arme Grietje een warm en liefhebbend hartje bezitten.... een hartje, zoals ook Jolanda er een heeft. Want Grietje schonk het enige, het liefste, wat zij had en zoëven heeft Jolanda mij gevraagd, of zij Grietje haar grootste en mooiste pop mag schenken."

Machteld had stil naar haar moeder liggen luisteren, maar bij die laatste woorden was het, alsof er plotseling iets brak in haar hartje. Zij richtte zich op, en haar armen om moeders hals slaande, snikte zij: „O, moeder, moeder.... wat heb ik toch verkeerd gehandeld! Wat zal Grietje verdriet gehad hebben, net als de andere mensen, tegen wie ik óók altijd zo koud en hooghartig was! Wilt u mij vergeven, moeder? Grietje en Jolanda hebben mij vanmorgen geleerd, dat het heerlijker is, lief te hebben, dan trots en koel te zijn. Moeder.... mag ik u voortaan helpen, voor Grietje te zorgen? En.... voor andere mensen ook?"

De edelvrouw sloeg haar arm om Machteld's schouders en terwijl zij haar dochtertje liefkozend over haar glanzende, blonde lokken streelde, fluisterde zij ontroerd:

„Ik zou het zo heerlijk vinden, lief kind. Want de schoonste deugden, die den mens sieren, zijn liefde en barmhartigheid jegens hen, die arm zijn en lijden."

COR GELDHOF

137

PRINS VALIANT
RIDDER ZONDER VREES
door HAROLD R. FOSTER

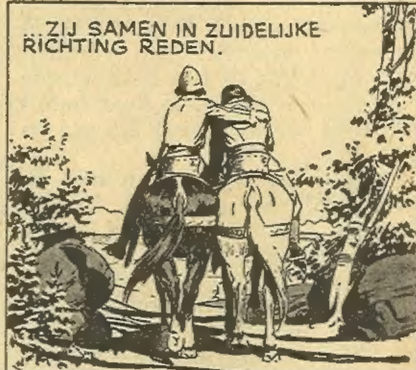

KITTY MUIS EN HAAR HOND

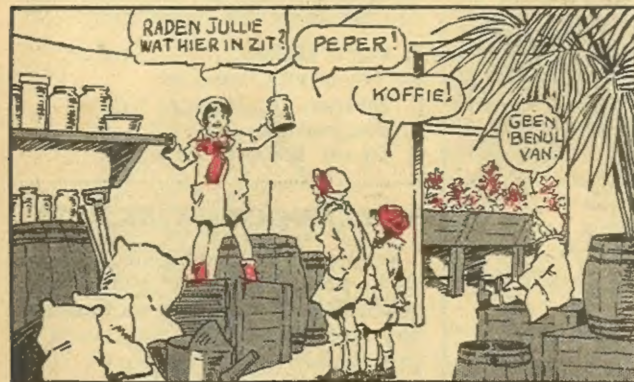
DOOR BRANDON WALSH

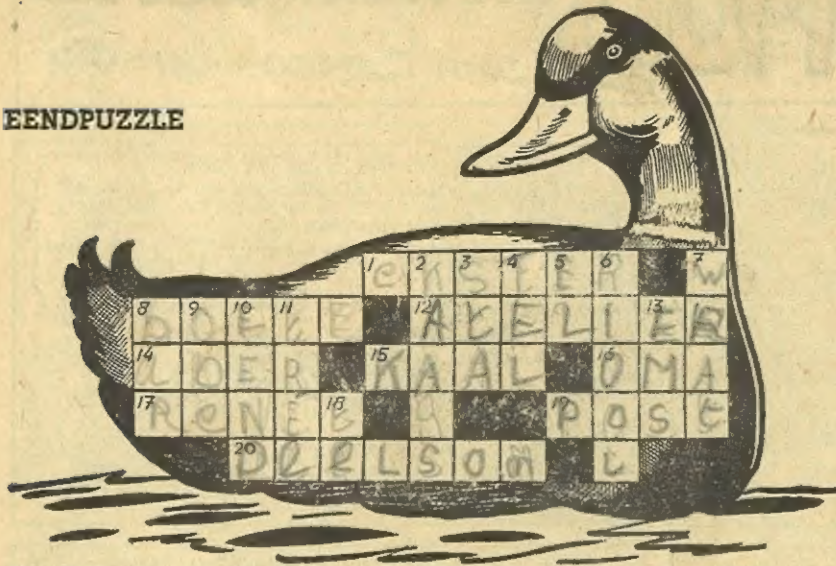

BONT ALLERLEI

EENDPUZZLE

Van links naar rechts:

1 Diefachtige vogel.
8 Jan reed zonder licht en moest ..... betalen.
12 Werkplaats van een schilder
14 Bloedvat in ons lichaam.
15 Zijn hoofd was helemaal ....
16 Grootmoeder.
17 Winterappel.
19 Ha, daar komt de ....; misschien is er een brief voor mij!
20 Soort som.

Van boven naar beneden:

2 Kun je aansteken.
3 Ik ... stil voor de etalage.
4 Ik ... al tot 1000.
5 Lengtemaat
6 Afvoerbuis.
7 Soort puistje.
8 Erg.
9 Loflied.
10 Het dier van onze puzzle.
11 Deel van een trap.
13 Badplaats in Duitsland.
18 In.

MAAK DRIE WOORDJES MET DE TWAALF LETTERS DIE HIERNAAST STAAN. GEBRUIK ELKE LETTER SLECHTS EEN KEER.

A B B D
D E K N
O R R R

TREK DRIE LIJNEN VAN RAND TOT RAND, MAAR ZO DAT DIE LIJNEN ELK DOOR DRIE VERSCHILLENDE ZWARTE PUNTEN GAAN.

WIE RAADT DIT?

Ik schrijf met m'n kop hele vellen vol inkt; mijn lichaam, dat hoor je in de muziek hoe 't klinkt. Mijn staart mét een T lijkt soms veel op: alsdan. En 't geheel is een jaargeld voor wie 't krijgen kan.

Oplossingen vorig nummer

HAASPUZZLE

HORIZONTAAL: 1. Staf. 5. Opera. 6. Asfalt. 9. Hart. 11. Iep. 13. Karton. 14. Sla. 15. Ma. 16. Ik. 17. SOS.

VERTICAAL: 1. Spar. 2. Tel. 3. Artist. 4. Fa. 5. Of. 6. Artis. 7. Stok. 8. Spat. 9. HAAS. 10. Ar. 12. El. 13. Km.

PLAATSENPUZZLE

P(a)rijs. Ro(m)e. O(s)lo. Boedapes(t). B(e)rlijn. B(r)ussel. Lon(d)en. Sofi(a). (M)adrid. Het is aldus geworden Amsterdam.

SPREEKWOORDENREBUS 31

Een oog in 't zeil houden.

SPREEKWOORDENREBUS 32

Iemand bij de neus nemen (of: hebben).

LETTERRAADSEL

D B A E N R

Met de hierbij afgebeelde zes letters, moeten jullie vijf woordjes van zes letters vormen. Elk van die vijf woordjes mag uitsluitend de gegeven zes letters bevatten. Die vijf woordjes hebben de volgende betekenis:

1. Gaar stoken.
2. Vorm van branden.
3. Zangers uit vroeger tijden.
4. Jongensnaam.
5. In een benauwde positie.

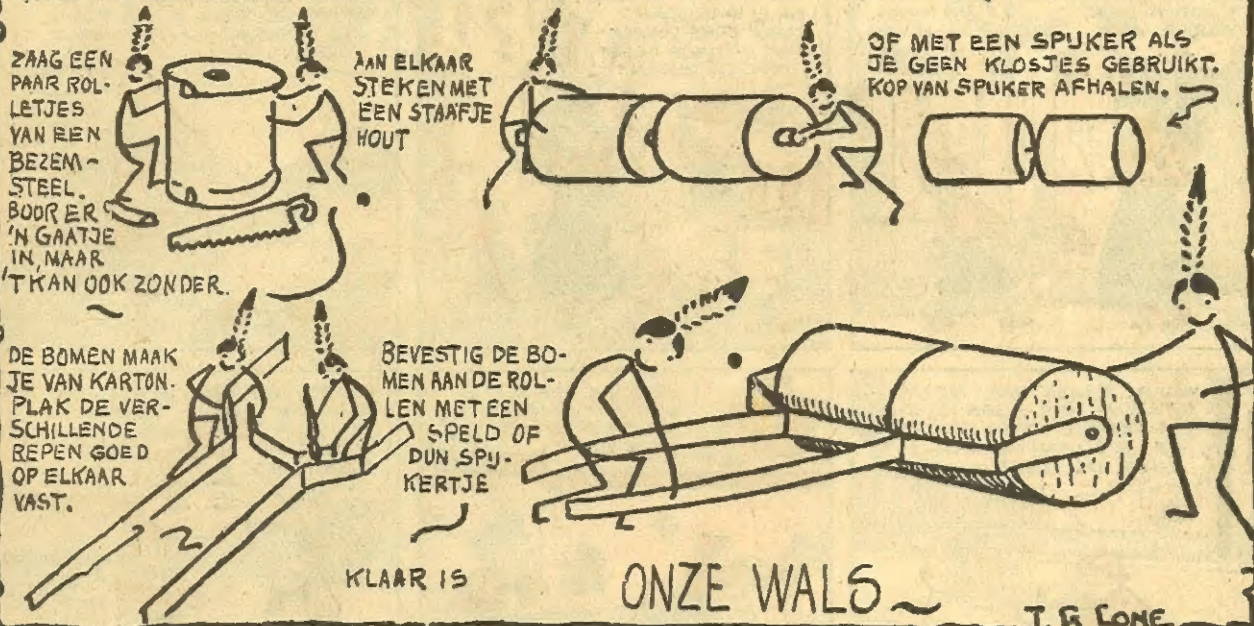
SPREEKWOORDENREBUS 33

Kennen jullie 't spreekwoord, dat we hier afbeelden? Het wordt vaak gebruikt, als men wil aanduiden, dat iemand heel wat kan verdragen. Dus?

ONS·KNUTSELCLUBJE· WIG EN WAM HELPEN JULLIE

VLIEGEN: *Vroeger en Nu*

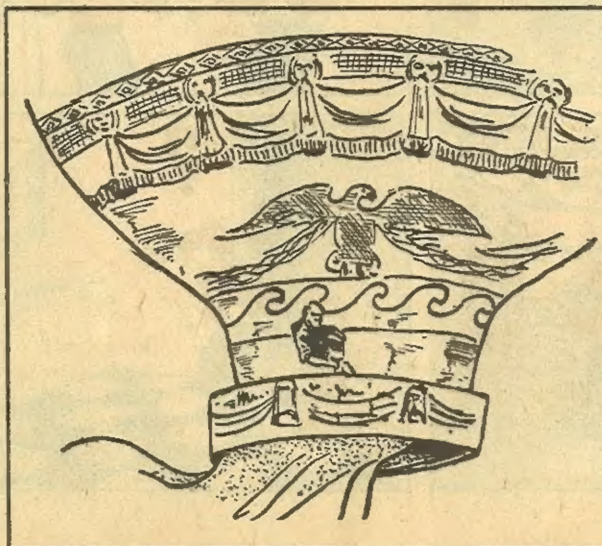
3. DE EERSTE PILOOT

De Fransman François Pilatre de Rosier heeft de eer de eerste piloot te zijn, die op succesvolle wijze het luchtruim overwon. De gebroeders Montgolfier (zie ons vorig nummer) streefden er naar een ballon te maken, waarmee eindelijk ook passagiers zouden kunnen opstijgen. Ze bouwden dus een ballon met een middellijn van 14 ½ meter en een hoogte van ruim 22 meter en op 15 October 1783 ging Rosier de hoogte in. Voor alle voorzichtigheid bleef de ballon vastgeankerd met een kabel, die men langzaam afrolde. De piloot had een flinke voorraad stro meegenomen om de lucht in de ballon op temperatuur te houden. Voor alle zekerheid nam hij ook ettelijke emmers water mee en natte sponzen, want een brandje aan boord was altijd mogelijk.

Die vlucht slaagde uitstekend en werd vrij spoedig gevolgd door een aantal vluchten met vrije ballons. Pilatre de Rosier was toen nog maar 29 jaar, maar stond reeds als man van de wetenschap in zeer hoog aanzien te Parijs. Na zijn geslaagde tochten was hij natuurlijk de held van de dag.

Met dat al bleef zo'n opstijging altijd nog een gewaagde onderneming en ook deze verdienstelijke held zou er niet heelhuids af komen.

Op 15 Juli 1785 deed hij een poging om per ballon naar Engeland over te steken. Maar door onopgehelderde oorzaken schoot zijn ballon plotseling in brand en de eerste dodelijke catastrofe op luchtvaartgebied was hiermee een feit geworden.

Over 14 dagen no. 4: De eerste passagiers.

SJORS VOORZITTER VAN DE REBELLENCLUB

GEEFT GOEDE RAAD!

